

Sisältöalue
Virka- ja työsopimussuhteisten palvelussuhdeasiat Oikeusasema
Säännökset joihin määräysten/ohjeiden antaminen perustuu
Valtioneuvostolaki 12 § Valtioneuvoston ohjesääntö 17 § Valtion virkaehtosopimusasetus 7 §
Kohderyhmät
Ministeriöt ja virastot
Voimassaoloaika
1.1.2018–toistaiseksi
Korvaa määräyksen (pvm nro)
/suosituksen 18.5.2016 (VM/775/00.00.00/2016)

ERÄÄT ULKOMAANTYÖN PALVELUSSUHTEEN EHDOT

Tämä valtiovarainministeriön antama määräys ja suositus koskevat 1) Suomen valtion ulkomaille lähettämän henkilöstönsä virkavapauksia ja eräitä muita palvelussuhteen ehtoja, 2) kansallisten asiantuntijoiden palvelussuhteen ehtoja, 3) ulkomaantyön johdosta myönnettäviä virkavapauksia ja vastaavia vapauksia eräissä muissa tapauksissa sekä 4) ulkomaantyön vuosilomaetuksia.

1 Ulkomaille lähetetyn henkilöstön virkavapaudesta ja eräistä muista palvelussuhteen ehdoista

Seuraava koskee tilanteita, joissa Suomen valtio Euroopan unionin toimintaan taikka muihin keskeisiin kansainvälisiin toimintoihinsa liittyen lähettää palveluksessaan olevaa henkilöstöä ulkomaille työskentelemään tai harjoittelemaan. Näissä tapauksissa on usein tarkoituksenmukaista järjestää henkilöstön asema myöntämällä virkavapautta tai vapautusta työstä alla mainituin ehdoin, varsinkin pitempiaikaisessa ulkomaantehtävissä. Tässä sanottu ei koske tilanteita, joissa henkilö siirtyy muun työnantajan palvelukseen taikka saa sellaiselta palkkaa.

Valtiovarainministeriö suosittelee kysymyksessä olevissa tapauksissa, että virasto myöntäisi virkavapauden tai vapautuksen työstä palkallisena.

Lisäksi valtiovarainministeriö on valtion virkaehtosopimuslain 5 §:n nojalla päättänyt, että virkamiehelle voidaan edellä tarkoitetun virkavapauden tai vapautuksen ajalta myöntää enintään seuraavan mukaiset kustannusten korvaukset ja etuudet:

1. Ulkomaantyöskentelyn ajalta 30 % kulloinkin voimassa olevan asianomaisessa maassa maksettavan ulkomaanpäivärahan määrästä.
2. Tosiasialliset kohtuulliset asumiskustannukset.

3. Matkustamiskustannukset (meno- ja paluumatka) matkakustannusten korvauksia koskevien määräysten mukaisesti.

4. Kohtuulliset muuttokustannukset.

5. Yli vuoden kestävien matkojen osalta voidaan korvata asianomaisen mukana muuttavien perheenjäsenten matkakustannukset ja alle 18-vuotiaiden lasten kohtuulliset koulutuskustannukset.

Valtiovarainministeriö pitää perusteltuna sitä, että lasten koulutuskustannusten korvauksissa noudatetaan soveltuvin osin ulkoasiainministeriön virkamiehiä koskevia linjauksia.

6. Valtiovarainministeriö pitää perusteltuna, että asianomaisen virkamiehen terveydenhuoltokorvauksissa noudatetaan soveltuvin osin ulkoasiainministeriön virkamiehiä koskevia linjauksia.

Työsuhteessa valtioon olevan henkilöstön osalta voidaan noudattaa edellä mainittuja periaatteita.

2 Kansallisten asiantuntijoiden palvelussuhteen ehdoista

Yleistä

Kansallisina asiantuntijoina pidetään Euroopan komission kansallisia asiantuntijoita koskevan päätöksen piirissä olevia henkilöitä.

Oikeudesta siirtyä kansalliseksi asiantuntijaksi

Kansalliseksi asiantuntijaksi siirtyvälle valtion virkamiehelle tai työntekijälle voidaan myöntää palkallinen virkavapaus tai vapautus työtehtävistä sanottua EU-palvelusta varten. Mahdollista on myös, että kansalliseksi asiantuntijaksi otettava henkilö nimitetään valtion virkamieslain (750/1994) 9 §:n 1 momentin nojalla määräajaksi virkasuhteeseen tai hänen kanssaan tehdään määräaikainen työsopimus EU-palvelusta varten. Määräaikaista palvelussuhdetta on syytä käyttää lähinnä silloin kun henkilöllä ei ole toistaiseksi voimassa olevaa palvelussuhdetta valtiolla.

Valtiovarainministeriö suosittelee palkattoman virkavapauden tai työstä vapautuksen myöntämistä myös kansalliseksi asiantuntijaksi siirtyvän henkilön aviopuolisolle, jos hän on valtioon pysyvässä palvelussuhteessa.

Palvelussuhteen ehdoista

Kansallisten asiantuntijoiden palvelussuhteen ehdot perustuvat Euroopan komission kansallisista asiantuntijoista antamaan päätökseen.

Kansallisten asiantuntijoiden palkkauksen ja sosiaaliturvan maksaa kotimainen työnantaja.

Kansallisille asiantuntijoille maksetaan komission päätöksen perusteella tiettyjä korvauksia. Komission maksamat kulukorvaukset eivät ole tuloverolain 76 §:n 1 momentin 4 a) kohdan (3.12.2002/1026) mukaan veronalaista tuloa.

Kotimainen työnantaja voi maksaa tiettyjä korvauksia sellaisille kansallisille asiantuntijoille, joille em. komission päätöksen perusteella ei korvauksia makseta (kansalliset asiantuntijat, joista komissiolle ei aiheudu kustannuksia). Valtiovarainministeriö on valtion virkaehtosopimuslain 5 §:n nojalla päättänyt, että heidän korvaustensa osalta noudatetaan

vastaavaa, mitä edellä kohdassa 1 on todettu virkamiehelle myönnettävistä kustannusten korvauksista ja etuuksista.

3 Ulkomaantyon johdosta myönnettävät virkavapaudet ja vastaavat vapaudet eräissä muissa tapauksissa

Eräissä muissa kuin edellä tarkoitetuissa tilanteissa valtiovarainministeriö suosittelee palkattoman virkavapauden tai vastaavan vapauden myöntämistä valtion pysyvässä palvelussuhteessa olevalle henkilöstölle seuraavasti.

Tämä suositus koskee sekä ulkomaantyyöhön siirtyviä henkilöitä että heidän aviopuolisoitaan, mikäli ulkomaantyyötä tehdään sellaisissa valtioiden tai hallitusten välisessä kansainvälisessä järjestössä tai elimessä, johon Suomi on virallisesti liittynyt, sekä sellaisessa kansainvälisessä kehitysyhteistyötehtävässä, jossa Suomi on mukana. Lisäksi suositus koskee siviilikriisinhallintatehtävissä toimivia.

Suositus koskee lisäksi tilanteita, joissa asianomainen seuraa ulkomaille valtion palveluksessa ulkomaantyyöhön lähtevää aviopuolisoaan.

Vapautta suositellaan annettavaksi enintään viideksi vuodeksi. Vapauden antaminen on kuitenkin myöntävän viranomaisen harkinnassa.

Mikäli vapaudesta joissakin tilanteissa on erikseen säädetty tai määrätty, noudatetaan sitä. Erillismääräyksiä on muun muassa valtioneuvoston päätöksessä virkavapauden myöntämisestä ulkomaanedustuksen lähetettyjen virkamiesten puolisoille (sisältyy valtiovarainministeriön määräykseen P 6/89) sekä sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (31.3.2006/211), laissa siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan (30.12.2004/1287) ja laissa maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta (8.5.2009/305) sekä Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä tehdyssä yhteispohjoismaisten laitosten ja niiden henkilökunnan oikeudellisesta asemaa koskevassa sopimuksessa (89/1989).

4 Ulkomaantyyö ja vuosilomaetuuudet

Vuosilomista tehdyn valtion virka- ja työehtosopimuksen 5 §:n 2 momentin 6) kohdan mukaan virassaolopäivien veroisina päivinä pidetään poissaoloa sellaiseen viraston järjestämään tai sen muutoin osoittamaan koulutukseen osallistumisen takia, mikäli kyseiseltä ajalta on suoritettu palkkausta. Virassaolopäivien veroiseksi katsotaan myös virka-tehtävissä tarvittavan ammattitaidon kohentamiseen perustuva virkamiesvaihtoon liittyvä palkallinen työkoulutus, johon virasto on määrännyt tai osoittanut virkamiehen. Virkamiesvaihdolla tarkoitetaan ensisijassa pohjoismaista virkamiesvaihtoa.

Valtiovarainministeriö on valtion virkaehtosopimuslain 5 §:n nojalla päättänyt, että virassaolopäivien veroisina päivinä pidetään poissaoloa muunkinlaisen ulkomailta tapahtuvan virkamiesvaihdon, harjoittelun tai muun vastaavan tilapäisen ulkomailta tapahtuvan työskentelyn takia, mikäli

- 1) virkamiehelle on myönnetty sanotuksi ajaksi palkallista virkavapautta,
- 2) viraston voidaan katsoa määränneen tai osoittaneen henkilön kyseiseen ulkomaan tehtävään *eikä*
- 3) virkamies ansaitse ulkomaan työskentelyn ajalta vuosilomaa muulla perusteella.

Näiden edellä mainittujen edellytysten toteutuessa virassaolopäivien veroiseksi ajaksi voidaan katsoa myös muu, esimerkiksi tämän kirjeen kohdassa 1 tarkoitettu palkallinen virkavapausaika ulkomailta työskentelyä tai harjoittelua varten.

Sen sijaan edellä kohdassa 2 tarkoitetut kansalliset asiantuntijat eivät ole oikeutettuja vuosilomaan vuosilomasopimuksen perusteella, koska ko. virkamiehet ansaitsevat vuosilomaa komission päätöksen perusteella.

Mikäli kansalliseksi asiantuntijaksi lähetettävä nimitetään ulkomaantyön ajaksi määräajaksi virkasuhteeseen tai otetaan täksi ajaksi työsuhteeseen, tulee hänen vuosilomaetunsa järjestää virka- tai työsopimuksin edellä mainittua vastaavalla tavalla.

Neuvottelujohtaja

Seija Petrow

Neuvotteleva virkamies

Riitta Bäck